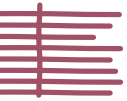

Cymun Bendigaidd ar Gân
Sul Cyntaf y Grawys
26 Chwefror 2023 am 9.15am

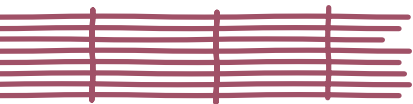

Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

Croeso i Gadeirlan Deiniol Sant ym Mangor.

Rydych chi'n sefyll rwan
lle safodd Deiniol bron i
fileniwm a hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn
525, bu iddo gynnwll o'i
gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobaiith a chariad,
gan godi o'i chwmpas
ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod
ac yn noddfa.

Ein gweddi yw y cewch
chwithau, hefyd, eich
cofleidio yma gan yr un
ffydd, gobaiith a chariad
a gyhoeddir gennym
heddiw ac sy'n ein
cyfareddu o hyd.

Yn Cymun hwn...

Yn y Cymun hwn byddwn yn cwrdd â
Christ mewn bara a gwin, ei Gorff a'i
Waed ef gyda ni.

1 Wrth inni ymgynnull, byddwn
yn paratoi ein hunain i gwrdd â
Christ trwy gyffesu ein pechodau
— y ffyrdd yr ydym wedi galaru Duw
yn ein bywydau — ac yn derbyn
gollyngdod, sef sicrwydd o faddeuant
Duw.

2 Yna rydyn ni'n gwranddo ar
ddarlenniadau o'r Beibl, gan
ganfod yno arweiniad, her,
cysur a newydd da gan Dduw.
Ymatebwn trwy gyhoeddi ein ffydd
yn y Drindod Sanctaidd a chynnig i
Dduw ein gweddi dros bawb mewn
angen.

3 Yn galon i'n haddoliad heddiw,
byddwn yn cymryd bara a gwin,
byddwn yn gofyn am fendith
gweddnewidiol Duw arnynt, yn torri'r
bara, ac — fel aelodau o Gorff toredig,
trwsiedig Crist — byddwn yn Cymuno.

4 Daw ein haddoliad i ben wrth
inni dderbyn bendith Duw, yn
gynhaliaeth inni wrth ymadael.

Waeth pa mor bell yn ôl y
gwnaethoch hynny ddiwethaf, mae
croeso i chi Gymuno yma heddiw. Os
hoffech chi Gymuno am y tro cyntaf,
neu gael eich Bedyddio, siaradwch ag
aelod o dîm yr Gadeirlan.

Ceir ffydd, gobaiith a chariad yma i
bawb.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llur' nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✕. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip gwyrdd**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae dolen glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copïau print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwîr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â themau'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

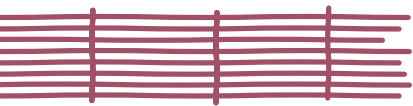
Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

Trefn y gwasanaeth

Wedi'r hysbysiadau, codwn ar ein traed ar ganiad y gloch

Cynnull

Emyn

Deugain nydd a deugain nos
yn yr anial temtiwyd di;
deugain nydd a deugain nos
yr ymprydiaist drosom ni.

Tanllyd ydoedd haul y dydd,
gwlyth y nos yn oer a thrwm;
ac ymysg gwylltffilod rhydd,
llawr y graig dy wely llwm.

Ninnau ddysgwn er dy fwyn
rywfaint o'th ddisgybliad trist:
nerth drwy ympryd gawn i ddwyn
gofid fel gofidiau Crist.

Cnawd ac ysbryd llesg a ball
dan demtasiwn Satan hyf;
ti a drechaist lid y Fall –
yn dy nerth mae'r gwan yn gryf.

Felly cawn ni Ddwyfol hedd,
cysur a llawenydd mawr;
ac angylion claer eu gwedd
i'n gwas'naethu ddont i lawr.

Cadw ni, Waredwr gwir,
wrth dy ystlys yn dy dŷ;
cawn ar ôl yr ympryd hir
gadw Pasg tragwyddol fry.

Geiriau

George Hunt Smyttan (1822-1870)

Cyfieithiad

J. A. Jackson (1845-1875)

Cerddoriaeth | "Aus der Tiefe"

Martin Herbst (1654-1681)

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

"Gwyn eu byd y rhai sy'n cadw dy farnedigaethau, ac yn dy geisio di â'u holl galon."

Cyffes

Gan gynnull i ddathlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw, ymbaratown gan gyffesu ein pechodau,

Rhag ein camweddau a phob drygioni,
rhag oferedd a chenfigen,
rhag casineb a malais.

Dad nefol, gwared ni.

Rhag gafael chwant a chynildeb celwydd,
rhag calon galed,
rhag bopeth a'n hestrona.

Dad nefol, gwared ni.

Yn ein amharodrwydd i gydnabod ein gwerth,
yn nhrefiddio ein calonnau â llafn dy gariad.

Dad nefol, gwared ni.

Yn nyddiau ein tristwch,
yn oriau ein poen,
yn awr ein marw.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy dy Dioddefaint a'th farw ar y Groes,
trwy dy gladdedigaeth a'th orffwys yn y bedd,
trwy dy Atgyfodiad gogoneddus.

Dad nefol, gwared ni.

Trwy lwybrau dy ddoethineb,
trwy wir edifeirwch,
trwy Gorff Crist.

Dad nefol, gwared ni.

Cyd-weddiwn.

**Dad nefol,
yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,
a heb wneud yr hyn a ddylem.
Mae'n wir ddrwg gennym,
ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.
Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,
maddeua inni'r cwbl a aeth heibio
ac arwain ni yn ei ffordd ef
i gerdded fel plant y goleuni.
Amen.**

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthy ch,
✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,
a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd trugarha.

Cerddoriaeth

Cymun yn y Modd Phrygiaidd, Charles Wood (1866-1926)

Parhawn ar ein traed

Gweddi Gasgl

Gweddiwn.

Dad nefol, erfyniwn arnat ganiatáu i'th bobl ras i wrthsefyll temtasiynau'r byd, y cnawd, a'r diafol, ac â phur galon a meddwl dy ddilyn di, yr unig Dduw; trwyddo ef sy'n Grist ein Gwardedwr.

Amen.

Eisteddwn

Gair

Darlleniad

Darlleniad o Lythyr Cyffredinol Sant Iago.

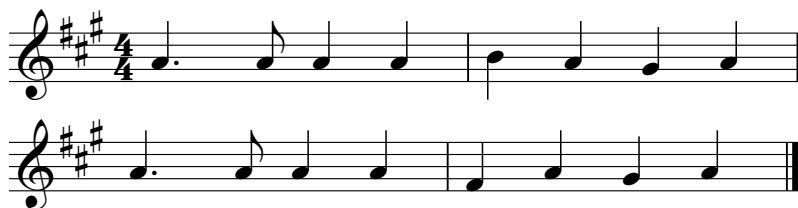
Garedigion: Gwyn eu byd y sawl sy'n dal eu tir mewn temtasiwn, oherwydd ar ôl iddynt fynd trwy'r prawf cânt, yn goron, y bywyd a addawodd Sanct Duw i'r rhai sy'n caru'r Santaidd Un. Ni ddylai neb sy'n cael eu temtio ddweud, "Oddi wrth Dduw y daw fy nhemtasiwn"; oherwydd ni ellir temtio Duw gan ddrygioni, ac nid yw Duw ei hun yn temtio neb. Yn wir, pan yw rhywun yn cael eu temtio, eu chwant eu hunain sydd yn eu tynnu ar gyfeiliorn ac yn eu hudo. Yna, y mae chwant yn beichiogi ac yn esgor ar bechod, ac y mae pechod, ar ôl cyrraedd ei lawn dwf, yn cenedlu marwolaeth. Peidiwch â chymryd eich camarwain, fy nghyfeillion annwyl. Oddi uchod y daw pob rhoi da a phob rhodd berffaith. Disgyn y maent oddi wrth Dad goleuadau'r nef; ac iddo ef ni pherthyn na chyfnewid na chysgod troadau'r rhod. O'i fwriad ei hun y cenedlodd ef ni trwy air y gwirionedd, er mwyn inni fod yn fath o flaenffrwyth o'i greaduriaid. Ystyriwch, fy nghyfeillion annwyl. Rhaid i bob un fod yn gyflym i wrando, ond yn araf i lefaru, ac yn araf i ddigio, oherwydd nid yw dicter dynol yn hyrwyddo cyfiawnder Duw. Ymaith gan hynny â phob aflendid, ac ymaith â'r drygioni sydd ar gynnydd, a derbyniwch yn wylaidd y gair hwnnw a blannwyd ynoch, ac sy'n abl i achub eich eneidiau.

Clywch air bywyd i'n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Iago 1:12-21

Salmyddiaeth

Y Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.

**R̥ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Gwyn eu byd y rhai perffaith eu ffordd, y rhai sy'n rhodio yng nghyfraith Duw.

Gwyn eu byd y rhai sy'n cadw dy farnedigaethau, ac yn dy geisio di â'u holl galon.

**R̥ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Y rhai nad ydynt wedi gwneud unrhyw ddrwg, ond sy'n rhodio yn dy ffyrdd di.

Yr wyt ti wedi gwneud dy ofynion yn ddeddfau i'w cadw'n ddyfal.

**R̥ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

O na allwn gerdded yn unionsyth a chadw dy ddeddfau!

Yna ni'm cywilyddir os cadwaf fy llygaid ar dy holl orchmynon.

**R̥ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Fe'th glodforaf di â chalon gywir wrth imi ddysgu am dy farnau cyfiawn.

Fe gadwaf dy ddeddfau; paid â'm gadael yn llwyr.

**R̥ Molaf di âg uniawn galon,
pan y dysgwy'th farnau cyfion.**

Salm 119:1-8

Cerddoriaeth y salm-dôn

Tôn III, pedwerydd terfyniad

Cerddoriaeth yr ymateb

Sam Jones

Cyrchfan

R. S. Thomas (1913-2000)

Cyfieithiad Siôn Aled

Bardd Cymru a Chymry oedd R. S. Thomas, er mai unaiith Saesneg oedd iaith ei farddoni, a'i lais barddonol yn adleisio tirwedd garw ei wlad. Nododd Alan Brownjohn bod ei arddull uniongyrchol, syml yn arddangos "purdeb oer, dadlennol iaith." Fel plentyn o deulu morwrol, bu'n byw yng Nghaergybi; bu'n offeiriad plwyf yn yr Eglwys yng Nghymru am dros ddeugain mlynedd; ac ystyriodd R. George Thomas mai ef oedd "y bardd Eingl-Gymreig cyfoes pwysicaf."

Daliai Duw yn ei law
Belen fach. Edrych, meddai.
Edrychodd y mab. Ymhell bell,
Megis drwy ddŵr, gwelodd
Dir crin ffyrnig
Ei liw. Llosgai'r goleuni
Yno; taenai adeiladau cramennog
Eu cysgodion: a deffrodd
O'i chwsg cylchog
Sarff lachar, afon, yn loyw
O lysnafedd.

Ar gopa moel
Safai un goeden foel
Yn felan ar yr wybren. A phobl lawer
Yn estyn breichiau brau
Tuag ati, fel pe'n disgwyl
I ryw Ebrill dihangol
Ddychwelyd i'w changhennau
Cytgroes. Gwyliai'r mab
Y dyrfa. Gad i mi fynd yno, meddai.

R. S. Thomas, **Everyman's Poetry** (J.M. Dent, 1996)

Codwn ar ein traed, gan droi i wynebu Llyfr yr Efengylau yng Nghorff yr Eglwys

Y Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol. **R** **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.** **Y** Gwyn eu byd y sawl sy'n dal eu tir mewn temtasiwn, oherwydd ar ôl iddynt fynd trwy'r prawf cânt, yn goron, y bywyd. **R** **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.** **Y** Nid ar fara yn unig y bydd rhywun fyw, ond ar bob gair sy'n dod allan o enau Duw. **R** **Mawl i ti O Grist, Brenin gogoniant bythol.**

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl ✠ Sant Mathew.

Gogoniant i ti, O Grist.

Bryd hynny: Arweiniwyd Iesu i'r anialwch gan yr Ysbryd, i gael ei demtio gan y diafol. Wedi iddo ymptydio am ddeugain dydd a deugain nos daeth arno eisiau bwyd. A daeth y temtiwr a dweud wrtho, "Os Mab Duw wyt ti, dywed wrth y cerrig hyn am droi'n fara." Ond atebodd Iesu, "Y mae'n ysgrifenedig: 'Nid ar fara yn unig y bydd rhywun fyw, ond ar bob gair sy'n dod allan o enau Duw.'" Yna cymerodd y diafol ef i'r ddinas sanctaidd, a'i osod ar dwr uchaf y deml, a dweud wrtho, "Os Mab Duw wyt ti, bwrw dy hun i lawr; oherwydd y mae'n ysgrifenedig: 'Rhydd orchymyn i'w angylion amdanat; byddant yn dy godi ar eu dwylo rhag iti daro dy droed yn erbyn carreg.'" Dywedodd Iesu, "Y mae'n ysgrifenedig drachefn: 'Paid â gosod Sanctaidd Un, dy Dduw ar brawf.'" Unwaith eto cymerodd y diafol ef i fynydd uchel iawn, a dangos iddo holl deyrnasoedd y byd a'u gogoniant, a dweud wrtho, "Y rhain i gyd a roddaf i ti, os syrthi i lawr a'm haddoli i." Yna dywedodd Iesu, "Dos ymaith, Satan; oherwydd y mae'n ysgrifenedig: 'Y Sanctaidd Un, dy Dduw a addoli, a'r Sanctaidd Un yn unig a wasanaethi.'" Yna gadawodd y diafol ef, a daeth angylion a gweini arno.

Dyma Efengyl ein Gwaredwr.

Moliant i ti, O Grist.

Mathew 4:1-11

Eisteddwn ar gychwyn y bregeth

Pregeth yn y gyfres “Duw newydd digyfnewid”

“Rwy’n fwyfwy argyhoeddedig mai’r ffordd orau o ddiwinydda yw barddoni,” meddai’r diwinydd a’r hanesydd, Diana Butler Bass, yn ddiweddar. Mae hi’n ein cyfeirio at yr her o sôn am y Duw anweledig mewn ffyrdd sy’n anrhydeddu dirgeledd Duw, a thuag at y gwirionedd mai mewn barddoniaeth y mae beirdd, emynwyr, pregethwyr a holl bobl Dduw yn aml wedi dod agosaf at ganfod mewn geiriau’r harddwch, y gwirionedd a’r cariad y mae’r enaid yn ei gaffael yn Nuw. Wrth i ni gamu tuag’r Wythnos Fawr a llawenydd dwfn y Pasg, bydd cerdd i gyd-fynd â’n darlenniadau Beiblaidd pob Sul, a bydd ein pregethau’n ein dwyn i ddirgeledd y farddoniaeth, er mwyn ein dwyn hefyd i goflaid dirgeledd Duw. Canys, fel y dywed yr offeiriad a’r llenor, Mark Oakley, “Y mae Duw yn y byd hwn fel y mae barddoniaeth yn y gerdd.”

Yr Is-Ddeon

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy’n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,
✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.**

Ymbiliau

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddiwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Defnyddiwn yr ymatebion

Y O Dduw, yn dy drugaredd,

R **Gwrando ein gweddi.**

Y Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

R **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Y ✕ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

R **A chyfodi mewn gogoniant.**

Y Dad trugarog,

R **Derbyn y gweddiau hyn**

er mwyn dy Fab, ein Gwaredwr Iesu Grist.

Amen.

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Emyn

Yn dy law y mae f'amserau,
ti sy'n trefnu 'nyddiau i gyd,
ti yw lluniwr y cyfnodau,

oesoedd a blynyddoedd byd;
rho dy fendith, rho dy fendith
ar y Grawys sanctaidd hwn.

Yn dy law y mae f'amserau,
oriau'r bore a'r prynhawn,
ti sy'n rhoddi y tymhorau,
amser hau a chasglu'r grawn;
gad im dreulio, gad im dreulio
oriau'r flwyddyn yn dy waith.

Yn dy law y mae f'amserau,
amser gwynfyd, amser croes,
amser iechyd digymylau
a chysgodion diwedd oes;
gad im mwyach, gad im mwyach
dreulio 'nyddiau yn dy law.

Geiriau

Nantlais (William Nantlais Williams; 1874-1959)

Cerddoriaeth | "Llwynbedw"

John Thomas Rees (1857-1949)

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwneiddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

A brofwyd ym mhob peth, ond na phechodd. Trwy ei ras medrwn drechu pob drygioni a byw mwyach nid i ni ein hunain ond i'r un a fu farw trosom ac a atgyfodwyd.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanctaidd, sanctaidd, sanctaidd Arglwydd, Duw gallu a nerth, nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Hosanna yn y goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchaf.

Cerddoriaeth

Cymun yn y Modd Phrygiaidd, Charles Wood (1866-1926)

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bôn't i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwyteu'ch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Gadewch inni gyhoeddi dirgeledd y ffydd:

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deunw â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewyddu ni a phawb y gweddiwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

Tangnefedd

Dy gorff drylliedig, llwch ein llwch a chnawd ein cnawd, dan glwyfau dy gariad tangnefeddus, ddaw'n gyflawn inni mewn tangnefedd.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dangnefedd.

Cerddoriaeth

Cymun yn y Modd Phrygiaidd, Charles Wood (1866-1926)

Cymuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.

Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafennol ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Golch fi yn llwyr ddwys oddi wrth fy anwiredd, a glanha fi oddi wrth fy mhechod. Glanha fi ag isop, a mi a lanheir: golch fi, a byddaf wynnach na'r eira.

Geiriau

Salm 51:2, 7

Cerddoriaeth

David Evans (1874-1948)

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Mae'r gwaed a redodd ar y groes
o oes i oes i'w gofio;
rhy fyr yw tragwyddoldeb llawn
i ddweud yn iawn amdano.

Prif destun holl ganiadau'r nef
yw "Iddo ef" a'i haeddiant;
a dyna sain telynau glân
ar uchaf gân gogoniant.

Mae hynod rinwedd gwaed yr Oen
a'i boen wrth achub enaid
yn seinio'n uwch ar dannau'r nef
na hyfryd lef seraffiaid.

Mhen oesoedd rif y tywod mân
ni fydd y gân ond dechrau;
rhyw newydd wyrth o'i angau drud
a ddaw o hyd i'r golau.

Ni thraethir maint anfeidrol werth
ei aberth yn dragywydd:
er treulio myrdd o oesoedd glân
ni fydd y gân ond newydd.

Geiriau

Robert ap Gwilym Ddu (Robert Williams; 1766-1850)

Cerddoriaeth | "St Columba"

Alaw werin Wyddelig

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhodded Crist ras i chwi gynyddu mewn sancteiddrwydd, ymwadu â chwi eich hunain, codi eich croes, a'i ddilyn ef; a bendith Duw hollalluog, y Tad, **✠** y Mab, a'r Ysbryd Glân, a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.

Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.

Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Offrymddarn ar yr organ

Aus der Tiefe rufe ich, BWV 745, Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Cerddi ein cyfres bregethu

Wrth i ni gamu tuag'r Wythnos Fawr a llawenydd dwfn y Pasg, mae cerdd i gyd-fynd â'n darlenniadau Beiblaidd pob Sul.

Beth am fynd â'r llyfryn hwn adref gyda chi, ac ailymweld â'r gerdd yn ystod yr wythnos. Darllenwch hi yn dawel, neu ar lafar, efallai fwy nag unwaith.

Cwestiynau ar ôl darllen cerdd

1 Beth a'ch trawodd gyntaf pan oeddech chi'n darllen y gerdd? Beth oedd yn neidio allan atoch chi?

2 Beth wnaethoch chi weld, blasu, clywed, ogleuo a chyffwrdd?

3 Pa ran o'r gerdd oedd yn ennyn eich diddordeb neu a oedd yn ddyrys i chi?

4 Pa emosiynau ydych chi'n eu gweld yn y gerdd?

5 Sut mae'r gerdd yn gwneud i chi deimlo? Beth yn y gerdd a ddaeth â chysur i chi? Beth yn y gerdd a'ch heriodd?

6 A oedd y gerdd yn eich cysylltu â rhywbeth o bwys? Beth yw'r neges yn y gerdd i chi?

Hysbys

Cymanfa Gŵyl Ddewi

Byddwn yn dathlu gŵyl ein nawddsant cenedlaethol gyda Chymanfa yn y Gadeirlan nos Fercher yma am 6pm. Bu ein gwasanaethau Naw Llith a Charol yng ngolau kannwyll yn ystod yr Adfent a'r Nadolig yn achlysuron hynod boblogaidd a theimladwy. Gwnewch bob ymdrech i nodi'r diwrnod pwysig hwn drwy addoliad yn y Gadeirlan.

Clas

Clas yw teitl ein fforwm Zoom sy'n ymgynnull ambell ddydd Llun am 6.30pm.

Mae **Clas** y nos Lun yma'n gyfle i gwrdd ag Alex Mills. Yn enedigol o Sir Benfro, mae Alex yn gyfansoddwr cerddoriaeth siambr, cerddorfaol a chorawl, yn ogystal â dwy opera ddiweddar, Dear Marie Stopes a Leonardo. Rydym wrth ein bodd bod Alex wedi derbyn comisiwn i gyfansoddi gosodiad Cymraeg o *Saith Air y Groes*, i'w berfformio yn y Gadeirlan ar Ddydd Gwener y Grogolith 2023. Cawn sgwrs ag Alex am ei gefndir, ei gyfansoddiadau blaenorol, a hynt a helynt ei gyfansoddi ar ein cyfer ni.

Cyn i ni ffarwelio â Mary Stallard, wrth iddi ein gadael i ddod yn Esgob newydd Llandaf, mae'n ymuno â ni yn **Clas** ar 6 Mawrth i fyfyrion ar ei chyfnod yn yr esgobaeth, ei chyfranogiad yng Nghynhadledd Lambeth yr haf diwethaf, ei

hymwelid Cymundeb Anglicanaidd diweddar â Ghana, a phopeth sydd nawr o'i blaen.

ID cyfarfod Zoom yw **857 3402**

4520 a'r cod pas yw **606397**, a bydd yr ystafell Zoom ar agor o 6.15pm.

Cyfarfod Cynulleidfaol

Cynhelir ein Cyfarfod Cynulleidfaol Dygwyl Ddewi nos Iau am 6.30pm, yn dilyn y Gosber ar Gân am 5.30pm.

Cinio Dewch i Rannu

Cynhelir ein Cinio Dewch a Rhannu nesaf am 12.15pm, yn dilyn y Choral Holy Eucharist, ar Sul y Dioddefaint 26 Mawrth. Mae'n Cinio Dewch i Rannu yn gyfle am sgwrs, difyrrwch, croeso a charedigrwydd. Gwahoddir pawb; ac os hoffech awgrymiadau am fwyd i'w ddwyn, siaradwch â Canon Jane Coutts.

Datganiadau Paned

Pob dydd Iau

11.15am am 45 munud

Paned a chacen o 10.45am

2 Mawrth | Ella Leonard | Obo

Mae Ella Leonard, myfyriwr ym Mhrifysgol Bangor, yn ymweld â'r Gadeirlan i gyflwyno gweithiau allweddol o repertoire yr obo.

9 Mawrth | Simon Lawford | Organ

Mae Organydd yr Eglwys Ffrangeg yn Llundain yn cymryd seibiant o'r metropolis i roi organ y Gadeirlan ar prawf.

Johannes-Passion

Sul y Blodau

6.00pm

Am ragor o wybodaeth am y *Johannes-Passion* a gweddill arlwy'r Wythnos Fawr, gweler **Buchedd Bangor**.

Yr wythnos

Heddiw | Today

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Tomkins; Ail Wasanaeth Hwyrrol | Second Evening Service, Gibbons; Hear my prayer, O Lord, Purcell; O Welt, ich muss dich lassen, Karg-Elert

Dydd Llun | Monday

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

6.30pm | Zoom Clas

Dydd Mawrth | Tuesday

9.00pm Camau Bach

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

1 Mawrth | Dygwyl Ddewi | 1 March | St David's Day

12.30pm Cymun | Eucharist

6.00pm Cymanfa Gŵyl Ddewi | St David's Day Carol Service

Dydd Iau | Thursday

11.15am Datganiad | Recital

12.30pm Cymun | Eucharist

2.00pm | Eglwys y Groes Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

6.30pm Cyfarfod Cynulliedifaol | Congregational Meeting

Dydd Gwener | Friday

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

5 Mawrth | Ail Sul y Grawys | 5 March | The Second Sunday of Lent

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaid ar Gân

Cymun y Cymry ii, Harper; In manus tuas, Tallis; Schmucke dich, o liebe Seele, BWV 654, Bach

11.00am Choral Holy Eucharist

Mass of the Quiet Hour, Oldroyd; I know my soul has power, Purcell; Mein Jesu, der du mich, Brahms

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Clucas; Gwasanaeth Hwyrrol yn D leiaf | Evening Service in D minor, Walmisley; God so loved the world, Stainer; Attende Domine, Demessieux

Ein gweddi

Ein cymuned y Brifysgol, ei staff a'i myfyrwyr

Ein hesgobaeth Ardal Weinidogaeth Bro Tysilio

Yn glâf Joy Levine, offeiriad; John Watkin Jones; Giuseppina de Giovanni; Domenico de Rosa; Jimmy Carter; Judith Adams; Ellis Talbot; Sue Kenyon; Gebre

A fu farw'n ddiweddar Andrew McKenzie; Brianna Ghey; Pauline Mulhoney; Nicola Bull; Leonie Knapton

Gŵyl goffa Joan Mary Cruxton (2)

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan ym mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffrydio ar Facebook, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar dudalen Facebook y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyletswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw ffilmio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlluedu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004 Mae'r llithoedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible** ac **Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Mae delwedd y clawr yn ystod tymor of Gesimáu a'r Grawys yn ffotograffau gan y ffotograffydd lleol ac un o gyfeillion y Gadeirlan, Dave Custance.

Cadeirlan ac Eglwys Archesgobol

Deiniol Sant ym Mangor

The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Y Parchediac Andrew T. G. John
Bishop & Archbishop of Wales
The Most Rev Andrew T. G. John

Is-Ddeon | Sub-Dean
Canon Siôn B. E. Rhys Evans
sionrhys-evans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfaol
Canon for Congregational Life
Canon Tracy Jones
tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music
Joe Cooper
joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist
Martin Brown
martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinidog Teulu | Family Minister
Naomi Wood
naomiwood@eglwysyngnghymru.org.uk

Clerc y Cabidwl | Chapter Clerk
Robert Jones
robertjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cwstos | Custos
Simon Taylor
simontaylor@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer
Kelly Edwards
kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinyddwr Liturgi | Liturgy Administrator
Sam Jones
samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Rheolwr Prosiect Cadwraeth a Datblygu
Conservation & Development Project Manager
Simon Ogdon

simonogdon@eglwysyngnghymru.org.uk
Canon Secundus
Canon David Thomas Morris
davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritus | Canon Emeritus
Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan
Members of the Cathedral's College of Priests
Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor-Jones,
y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.
Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter
Kaye

Darllenydd | Reader
Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect
Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaith a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswilt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

